

ה ע ס

לשתוק. לחייך

למחרת יום הפורים העצוב, הסיר העם את מבטו ממסכות הילדים (אינדיאנים, ערבים, אפאשים) ותלה מבט משועמם במסכות הפוליטיות של המבוגרים (מצילי מולדת, שוטרי אלוהים).

לפי כל הסימנים יהיה הפורים הגדול של מלחמת הבחירות שמח יותר מן הפורים של אסתר המלכה. השבוע כבר הופעל התותחיים הראשונים, ירו את הפגזים הראשונים. כנסת ירה קפּלן, בפוזת של גנרל, הטוען כי כל המתח ביקורת על מעשיו אינו אלא ציור לאויב, הטיח האשמות כבדות בפני כל הטוענים בפומבי, שמדיניותו תהרוס את המשק; נבואות שחורות כאלה הן מעשי תבלה. האויב מאוין, ארצות זרות מקשיבות, הפתרון הגדול: לשתוק, לחייך.

יהיה טוב, אמר קפּלן. מתי? בדיוק אחרי הבחירות, בסתו. עד אז סבלנות, אמרנה.

כמו אמיל קואה, הפסיכולוג הצרפתי הנודע, שבא בשנות ה-20 לרפא את כל המחלות, החל מכאב בטן וכלה במיחושיו שיניים, בא גם קפּלן לרפא את החולה באימרה המפורסמת, "מדי יום ביומו, בכל המובנים, אני מרגיש יותר ויותר בטוב!" כדי לחזק את הסוגסטיה, אסר בינתים את המסחר החפשי בזהב (ראה להגן) — צעד נבון בידי פוליטיקאי המתכוונן לבחירות, פחות נבון בידי כלכלן ליד ערש הדחי של המשק הישראלי.

הכנסת

קפיצה בלי תשואות

כאשר נסתיים דיון עשר השעות על הצעת התקציב לארבעה החדשים אפריל-יולי (שהורחב, בינתיים, לחצי השנה אפריל-ספטמבר, מחשש האיחור בבחירות) הוברר, כי הרברט פרדר, הכלכלן הפרוגרסיבי עגול הפנים, האיטי בדיבור ובעל הניב הייקי, ירד לעומק סוגיית האינפלציה הדהורית, המציעה את המדינה בתהום, אשר ספק אם העיקה אמריקאית בגודל 150 מיליון דולר תוכל לסתמה זמן ממושך, והעלה תכנית פעולה גיונית, מושתתת על יסודות כלכליים, הנראית כמוצא יחיד.

פרדר ביסס את תכניתו על חמש נקודות יסוד: בניית המדינה על יסודות אנטי אינפליציוניים — כיסוי תקציבי הבטחון והפיחות, במדינת האפשרי, בהכנסות המדינה ולא בכספי דפוס אפ"ק. הגדלת ההכנסות על ידי הרחבת רשת משלמי מס והכנסה והנהגת מס קניית כללית.

הגדלת הייצור החקלאי והתעשייתי — פיתוח תעשיות יסוד על-ידי רשויות ממשל-חיות.

הגברת היצוא — ייעול התעשייה וחיסול הביורוקרטיה במשרדים הכלכליים של הממשלה.

שביית נשק כלכלית במשך שנה אחת — הצמדת שכר העבודה לפרייזונה, יחד עם צמצום רווחים כללי.

פרודוקטיביות של העבודות הציבוריות — העסקת עולים בחקלאות ותעשייה במקום כבישים, ייעור וסיקול.

פרדר לא נרתע מלגלות את רוע המצב. היה יכול להרשות זאת לעצמו כחיי מטעם מפלגה מיעוט סיכויים בבחירות הקרובות. להדגשת יתר הצהיר: "אינני מוכן לקפּוץ לחלל ריק, אפילו אם קפיצתי תלוה תשרי אות בותרים."

בגרה לפני מדינה

חמשה שבועות אחר נפילת ממשלת ישראל, בהצבעת אי אמון הכנסת הראשונה, טרם הוכן חוק הבחירות לקריאתו הראשונה. ד"ר נחום גיר, סגן יו"ר הכנסת ויו"ר ועדת התוקה, הודיע כי למרות כל הערובים טובים תאפשר עריכת הבחירות בחודש יולי.

בינתיים הרבו חברי הוועדה להתנגח על תקנות תעמולה הבחירות בין שלושה גופים, מרובי בותרים: העולים, הערבים בשטחי הממשל הצבאי, החיילים בשירות צה"ל. מפלגות האופוזיציה (א.א. כל המפ

לנות מלבד מפא"י) רוצות להבטיח לעצמן, מה שקרוי בלשון כנסתית, "חופש הסברה" בקרב גופים אלה, למנוע הסימת גישת תועמלניהן למעברות העולים, כפרי המ"שולש והגליל, מתנות הצבא.

מה שהסתכם היה — הצאות הבחירות: אומדן הצאות הממשלה — כארבע מאות אלף ל"י; הוצאות המפלגות — פי עשר — ארבעה מיליון לירות.

בסוף השבוע החליטה הוועדת הכנסת על פגרת פסח בת 31 יום (12.4-13.5) שתהיה חופשת מהנוע משתלמת אחרונה לרבים מחיי הכנסת הראשונה שלא ישוכו לבניין ברחוב המלך גיורג בקיץ זה.

מפלגות

במקום אהבה, נוחיות

נישואי-אהבה המשולשים, שאיחדו ב"שלהי מלחמת העולם השנייה את השומר הצעיר, טיענה' (שפרשה ממפא"י), לי פועלי ציון שמאל לבית-המשפחה של מפ"ם, הפכו יותר ויותר לנישואי-נוחיות, שגם הם עמדו בצל הגש.

כבר תחת החופה ניבאו השושבינים הספקניים, כי השומר הצעיר, המאורגן במש"ט מרוכז ודינאמי, יבלע ברבות הימים את אשתו הטיעה-ביית בעלת הגוף המשתפך; עתה, כעבור שש שנים, נראה באמת שצד קר הנביאים. הטיעה המפא"ית-לשעבר, שתרמה לקופה המשותפת תרומה העצומה של "קבוצת האלופים" ירדה השפעתה, לעומת הטיעה הכמעט-קומוניסטית.

עם התכונה לקראת בחירות הכנסת ה"שנייה יצאו הפלגים לציבור חבריהם עם מצעיהם שנבדלו, בעיקר, כמיות נטייתם לי קומאינפורם. מתונים ביותר היו אנשי טיענה ב, קיצוניים — אנשי השומר הצעיר, שאליהם נספחו אישים כמשה סנה, יצחק שדה ושנטו להצטרפות גלויה כמעט לגוש הסובייטי.

כתוצאות מכך רבו הסדקים במפלגה, דובר על פירוק מפא"י לא שבעה רצון מהתפתחות זאת — הוירתם האפשרית של חלק מאנשי טיענה ב' למפא"י, בראשותו של ישראל גלילי, עלולה לנתק לחלוטין את אחרוני הקשרים הרופפים המחברים את ר"ב של מפ"ם לנאמנות ציונית, לאחדה בגי לוי, עם מק"י ולאשר בכך את המציאות המדהימה, המוטררת עתה בזכות עצמאותה של מפ"ם — קיום המפלגה הקומוניסטית המייצגת לפחות 20% מתושבי המדינה.

בינתים החליט השומר הצעיר, שהקים במפ"ם את "החזית לליכוד מפ"ם" להבטיח ייצוג מתאים לאנשיו בין נבחרי המפלגה לכנסת השנייה. השיטה: עריכת ועידת מפ"ם, שהבחירות לקראתה תוכננה, לדעת השומר הצעיר, את יתרונו המכפרי.

כהכנה לכך נערך רישום מזורז של חב"רי המפלגה, ללא הקפדה יתירה, ומספר

הרברט פרדר, פרוגרסיבי מוכן לקפּוץ

הנרשמים כבר עולה, בוודאות, על ארבעים אלף.

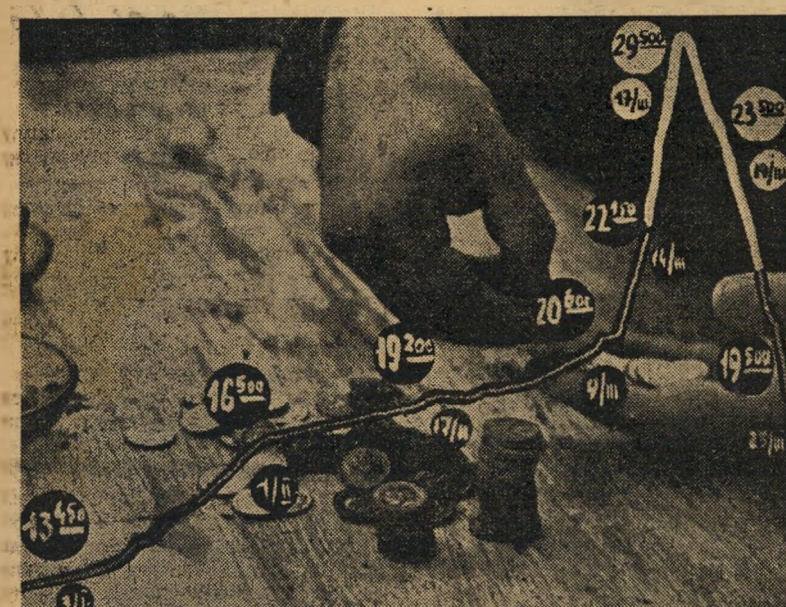
אחד מחסידי של ישראל גלילי לא היה

חברי טיענה ב' לשעבר: האלופים אלון, טבנקין, כרמל, שדה. יוצא מן הכלל: שמעון אבידן, איש השומר הצעיר, בעל עבר במחזרת הקומוניסטית בגרמניה.

יכול להתאפק, העיר לעסקן השומר הצעיר: "הזוכר אתה את הבחירות לקונגרס הציוני ה"כ"ב, כאשר מספר המצביעים בקיבוץ ה"א"רצי (התנועה הקיבוצית של השומר הצעיר) היה גדול פי שתיים ממספר החברים בקיבוץ הארצי?"

כפצצת בחירות הטלו יריבי השומר הצעיר את הגילוי על מאמרו של משה סנה: המנסה, כדרך גרים, להיות קיצוני בדתו החדשתי; השמיץ, למחרת הדחתו של קלמני

לתמוך בבתי הארחה ממוקפים מאד מבחינת המנסר והמצפון. השיקול — תמיד יש כתובת למצוא את מי שצריך. ואם המסחר בדולארים אסור, איך קונים אותם במחיר של 1.500 ל"י לצרכי יבוא ללא תשלום? "מה זה טובין? צועק יהודי שני, 4. קילו נקיניז" אבל טובין זה 500 כיכרי לתם, צר-עק השני. ההתנצחויות התמידו עד לשעות הערב

שער הזהב בבורסה קפּוץ

טיס בצ'כוסלובקיה, בנוסח פרבדאי בדוק, את האיש ששיבח לפני חדשים מספר — אך עוכב, ברגע האחרון, על-ידי חבר העורכים, המתונים ושקולים יותר, של בטאון המפלגה — על המסמר.

בסיכום: נראה שמפ"ם לא תתפלג לפני הבחירות לכנסת השנייה, מתוך הנחה שה"רסיסים לא יזכו ביותר קולות מאשר המפ"לגה המסולאה. אך אחר הבחירות, ובמיוחד באם תתגלה עלייה ניכרת בכוח מפא"י או מק"י תגבר יד הפרושים ומפלגת הפרושים המאוחדת תתפורר — לרוב קומוניסטי ומיעוט מתון, שיהחזק את אגף השמאל של מפא"י.

המשק

העיקר: יש כתובת

רחוב ללינבלום קיבל את הידיעה על האיסור במסחר הזהב באדישות.

"עכשיו אפשר יהיה לעשות ביוזם", אמר סרסור ותיק, — "במקום רבע לירה דמי טרחה, אדרוש 25 ל"י דמי סיכון, מי יתן לקפלן את הזהב? יקבל את הסר ברנים כמו שקיבל את הדולארים..."

"האם יאסור גם את המסחר במגר-שים?" שאל השני בגלגול.

את ההיפך בדיוק אמר מנהל אפ"ק, ד"ר אהרן בארט. אין שוברים את המדחום, כשהוא מראה 41 מעלות, אלא מחפשים תרופה להוריד את החום. כל עוד ירד"ט סו שטרות יופחיתו את היצע הסחורות, יעלה החום מעלה-מעלה, אפילו יגנוז את כל המדחומים בארץ.

בימים שקדמו לצו הצלחתו "מלוכנים" מושבעים להפסיד שליש מהונם. איום מפר רש של שר האוצר, לחץ כבד של דעת הקהל, והעיקר רצון טוב של אילי הזהב, שידעו לזרוק את מלאי המלכים, כשהזהב הגיע לשיאו, השפיעו על ירידת שער ה"הב בשליש במשך 4 ימים בלבד ללא הש"פעה בחוץ.

באותם הימים המה רחוב ללינבלום מרוב אדם. הויכוחים וההתנצחויות בקעו עד לב השמים. יסגרו את הבורסה או לא יסגרו? האם כדאי יהיה לקפלן לחסל את המסחר החפשי בזהב, להוריד אותו למת, תרה, או לקיימו תמורת ויתורים הדדיים? זקף יהודי ממושקף את אצבעו כלפי מעלה וסיפר: בחו"ל מעונינת המסטרנה דוקה * שהיה ציוני כללי בטרם הסתפח אל מפ"ם.

המאחרות, איש לא ידע לרדת לעומקו של הסדר. מדוע טובין במצרים אינו גיגע ל"5 לירות מצריות? מדוע מתהחים יחסים סאראדוכסליים בין המטבע והשטר, בין ה"דולאר והפיזו? אולם המושכים בחוטי ה"בורסה אינם חברי הוועד כל עיקר. המספר רים, שנתגלו ממאזני בנקים מכובדים מאד, מוכיחים עד מאוד על התמורות, שחלו בס"ע"ף המטילי ונכסי הזהב. והמשקיע הק"ס נהפך כדור משחק בידי שחקנים מנו-סיים וצינימים.

כוח ושואו גרי

מאות לקוחות צבאו על פתחי משרדו של קפּלן בגין ידוע כחלאבי וצעקו: "איפוא ידירותינו, שהומנו עוד לפני שנה?" הלה עמה לכל אחד בנחת: "כוח על" יון מונע, אני יכול להחזיר את הכסף ש"קבלתי. הכוח העליון הוא יעקב גרי, שאינו נותן חמרי בניה.

אלפי מחוסרי גב הכניסו לפני שנה ויותר את חסכונותיהם לקבלנים ובונים. ביצוע הזמנות נדחה מיום ליום. תחילה שרר מחסור בברזל, אחר כך חסר מלט, לבסוף אמרו הקבלנים, כי המחיר שקיבלו או, אינו מתאים לתנאים הקיימים.

הבניה הפרטית לא הופסקה. היבוא ללא תשלום נותן לקבלנים את האפשרות להביא בדולארים ובתשלום סכום מקביל לאוצר בדולארים, חמרי בנין בכל כמות שהיא. אבל טונה מלט עולה בשיטה זו פי 6, טונה עצים וברזל פי 5. ואילו הלש"לומים עבור הירות נתקבלו עוד לפי הת"נאים, ששררו במדינה לפני שנה.

מתעוררת בעיה משפטית מסובכת: מה זה כוח עליון? לפי המקובל פירושו הפ"רעה בלתי רגילה בדרכי הטבע. טוענים המועמדים לנריה: הבונים ידעו להרויח, בשעתו, סכומים דמיוניים, ירוחו כעת פחות או גם יפסידו. והקבלנים, המגלים אירצון רב להפסיד, טוענים שכוח עליון פירושו גם ש"מסחר המגושל, לבוריהם, את הבניה הפרטית בשעת חלוקת המלט.

ס'ד נגד זהב

השלט הקטן: אגודת הסוחרים במתכת עדינה" שימש אבן שואבת ללירות הניר של האדם הקטן, קנה שביחה בכותרות העתונים, עלה על שלחן השיחות של הממשלה. השבוע הורד ממקומו בבית-קפה הקטן שברחוב ללינבלום, הוסמך בקרן זוית, כדי שלא יתו עליו סיד מרלי (המשך, במדינה" עמוד 6)